

Силабус навчальної дисципліни ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

підготовки	бакалавр
	(назва освітнього ступеня)
спеціальності	101 Екологія
	(назва спеціальності)
освітньо-професійної програми	101 Екологія
	(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет	Цивільної інженерії та екології
Кафедра	Екології та охорони навколишнього середовища
Контакти кафедри	вул. Архітектора Олега Петрова, 24 а, каб. 208 (другий поверх), (056) 756-33-71, ecology@pdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Ткач Наталія Олексіївна, к.т.н., доцент
Контакти викладачів	tkach.nataliia@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://www.pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/CT/ROZKLADK.HTML#A4
Консультації	https://www.pgasa.dp.ua/department/ekolog/

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна охоплює вивчення взаємозв'язків природи і суспільства, динаміки впливу на людську спільноту космічних, планетарних, локальних природних явищ і процесів, а також наслідків антропогенного втручання у навколишнє середовище.

Розглядається сутність екології людини як науки, що досліджує взаємовплив оболонок планети і людини, біохімію людського організму, можливості самодіагностики, оздоровлення, адаптації до стресогенних чинників і загальний еколого-демографічний стан людства з метою вироблення рекомендацій щодо гармонійного розвитку цивілізації і збереження природи з урахуванням питань сучасної духовності людини та психології особистості.

	Години	Кредити	Семестр
			V
лекції	16	3	16
лабораторні роботи	0		0
практичні заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	60		60
підготовка до аудиторних занять	30		30
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проєкту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	10		10
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10
підготовка до екзамену			
Форма підсумкового контролю			залік

Мета вивчення дисципліни – засвоєння знань та придбання навичок в галузі екології людини як науки, що досліджує взаємовплив оболонок планети і людини, біохімію людського організму, можливості самодіагностики, оздоровлення, адаптації до стресогенних чинників і загальний еколого-демографічний стан та питання сучасної духовності людини та психології особистості.

Завдання вивчення дисципліни – є вивчення основних положень, принципів і нормативних вимог щодо взаємозв'язків природи і суспільства, динаміки впливу на людську спільноту космічних, планетарних, локальних природних явищ і процесів, а також наслідків антропогенного втручання у навколишнє середовище.

Пререквізити дисципліни – фізика, біологія, загальна екологія та неоекологія, хімія з основами біогеохімії, філософія, метрологія і кліматологія, екотрофологія.

Постреквізити дисципліни – техноекологія, урбоекологія, містобудування, районне планування та екологія, основи екологічної токсикології, якість та безпека життєдіяльності населення в міському середовищі.

Компетентності (відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія» СВО ПДАБА 1016-2020):

Інтегральна компетентність:

ІК – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК12 – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

- СК14 – здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на відновлення компонентів навколишнього середовища після завершення бойових дій.

Заплановані результати навчання(відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія» СВО ПДАБА 1016 – 2020):

- ПР24 – ідентифікувати та захищати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- ПР26 – розробляти заходи, спрямовані на відновлення компонентів навколишнього середовища, порушених внаслідок бойових дій, та обґрунтовувати їх доцільність.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Вплив техногенних та природних факторів на людину					
Тема 1. Формування засад екології людини як науки	12	2	2		8
Тема 2. Планетарні впливи на людство	12	2	2		8
Тема 3. Фактори повсякденного негативного впливу на людину	12	2	2		8
Тема 4. Вплив техногенних забруднювачів на організм	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8		32
Змістовий модуль 2. Анатомо-фізіологічні, адаптаційні, соціальні, психологічні, духовні особливості людини					

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Тема 5. Особливості анатомо-фізіологічних функцій організму.	12	2	2		8
Тема 6. Адаптація людини до стресогенних чинників.	12	2	2		8
Тема 7. Екологічні проблеми харчування і трудової діяльності людини.	12	2	2		8
Тема 8. Сучасна духовність людини.	6	2			4
Разом за змістовим модулем 2	42	8	6		28
Усього годин	90	16	14		60

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
1. Проблеми епідеміологічної інформації. Міжнародні нормативи. Глобальні екологічні потрясіння, катастрофи, епідемії	Василенко І.А., Трус І.М., Півоваров О.А., Фролова Л.А. Екологія людини / І.А. Василенко, І.М. Трус, О.А. Півоваров, Л.А. Фролова – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 183 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://tinyurl.com/ycxz9359
2. Стратегія і тактика виживання людства. Нові тенденції цивілізаційного розвитку	Соломенко Л. І. Екологія людини [текст]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 120 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://tinyurl.com/mbpsssf

ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ (РОБОТИ)

Курсовий проект (робота) не передбачені.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА/АБО ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Генетична адаптація, генетичні маніпуляції, гена інженерія і біотехнологія.
2. Роль генотипних і фенотипних особливостей у розповсюдженні патологій.
3. Урбанізація і здоров'я людини. Гіподинамія.
4. Стреси та інші психологічні проблеми. Куріння, алкоголізм, наркоманія.
5. Феномен людини та основні тлумачення її походження.
6. Біологічні і соціальні потреби людини. Антропо-екологічні критерії якості навколишнього середовища.
7. Проблеми якості життя та екологічної безпеки.
8. Методи оцінки екологічного ризику.

9. Принципи і методи екології людини у вирішенні практичних еколого-політичних проблем.
10. Екологічно збалансоване харчування.
11. Біологічні і соціальні потреби людини.
12. Властивості біофілів і їх вплив на організм людини. Макрокомпоненти.
13. Властивості біофілів і їх вплив на організм людини. Мікрокомпоненти.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль зараховується, якщо студент має успішність не менш 60 балів. Підсумкова оцінка змістовного модуля нараховується. Як середньоарифметичне з розділів курсу.

$$ПК = \frac{ПК_{лек} + ПК_{пр} + ПК_{сам}}{3}$$

ПК – підсумкова оцінка змістового модулю;

ПК_{лек} – поточний контроль з лекційного курсу;

ПК_{пр} – поточний контроль з практичного курсу;

ПК_{сам} – поточний контроль з самостійної роботи.

Процедура оцінювання знань студента за семестр:

Етап	Форма контролю	Процедура оцінювання знань, умінь, навичок і (або) досвіду діяльності, що характеризують етапи формування компетенції	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Вплив техногенних та природних факторів на людину			
1	Присутність студента на заняттях Лекції (4 л. * 2 б. = 8 балів)		8
2	Практичні роботи (4 пр. * 2 б. = 8 балів)		8
3	Конспект лекцій	Наявність рукописного конспекту за темами самостійного опрацювання	5
4	Виконання практичних робіт	Наявність виконаної практичної роботи в зошиті. Оцінюються досягнуті результати, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються. (4 пр. * 4 б. = 16 балів)	16
5	Контрольна робота	Контрольна робота складається з 2 теоретичних питань та одного практичного завдання. Робота виконується письмово і здається викладачеві. Оцінюється володіння матеріалом по темі роботи, аналітичні здібності, вміння і навички, необхідні для виконання завдань.	63 (3 * 21 балів)
			Всього 100
Змістовий модуль 2. Анатомо-фізіологічні, адаптаційні, соціальні, психологічні, духовні особливості людини			
1	Присутність студента на заняттях Лекції (4 л. * 2 б. = 8 балів)		8
2	Практичні роботи (3 пр. * 2 б. = 6 балів)		6
3	Конспект лекцій	Наявність рукописного конспекту за темами самостійного опрацювання	5

Етап	Форма контролю	Процедура оцінювання знань, умінь, навичок і (або) досвіду діяльності, що характеризують етапи формування компетенції	Кількість балів
4	Виконання практичних робіт	Наявність виконаної практичної роботи в зошиті. Оцінюються досягнуті результати, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються. (3 пр. * 4 б. = 12 балів)	12
5	Реферат або презентація	Наявність виконаних реферату та презентації. Оцінюються ступень розкриття теми, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність виконаної роботи вимогам, що пред'являються.	9
6	Контрольна робота	Контрольна робота складається з 2 теоретичних питань та одного практичного завдання. Робота виконується письмово і здається викладачеві. Оцінюється володіння матеріалом по темі роботи, аналітичні здібності, вміння і навички, необхідні для виконання завдань.	60 (3 * 20 балів)
			Всього 100

Присутність студента на заняттях оцінюється:

Присутність студента на лекції	
2 бали	за присутність студента на лекції та наявність матеріалів у конспекті
1 бал	студент був відсутній з поважної причини і законспектував матеріал за темою лекції
0 балів	студент був відсутній на лекції і не законспектував матеріал за темою лекції
Присутність студента на практичному занятті	
2 бали	за присутність студента на практичному занятті
0 балів	якщо студент був відсутній на практичному занятті

Конспект питань самостійного опрацювання оцінюється:

4-5 балів	За наявність рукописного конспекту з лекції у повному обсязі, в якому відображені усі питання всіх лекцій змістовного модуля
3 бали	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання всіх лекцій змістовного модуля
2 бали	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання більшої частини лекцій змістовного модуля
1 бал	За наявність конспекту лекцій у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання меншої частини лекцій змістовного модуля
0 балів	Конспект відсутній

Реферат та презентація оцінюється:

Кількість балів	Реферат	Презентація
7-9 балів	Тема реферату розкрита в повному обсязі на якісному рівні. Кількість сторінок реферату становить більше десяти. Кількість літературних джерел становить більше п'яти.	Тема презентації розкрита в повному обсязі. Кількість слайдів презентації становить більше десяти. В презентацію винесено схеми, рисунки та табличний матеріал.

4-6 балів	Тема реферату розкрита не в повному обсязі. Кількість сторінок реферату становить менше десяти. Кількість літературних джерел становить менше п'яти.	Тема презентації розкрита не в повному обсязі. Кількість слайдів становить менше десяти. В презентацію винесено тільки текстовий матеріал.
0-3 бали	Реферат відсутній або не відповідає завданню.	Презентація відсутня або не відповідає завданню.

Виконання практичних робіт оцінюється:

4 бали	Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Екології людини», використано належні джерела в потрібній кількості, розрахунки проведено правильно, при виконання розрахунків залучено програму Microsoft Excel, застосовані методи відповідають поставленим завданням.
2-3 бали	Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Екології людини», використано належні джерела, розрахунки проведено правильно, при виконання розрахунків не було залучено програму Microsoft Excel, застосовані методи відповідають поставленим завданням.
0-1 бал	Продемонстровано незадовільний рівень володіння матеріалом для виконання завдань з курсу «Екології людини», розрахунки проведено не правильно, при виконання розрахунків не було залучено програму Microsoft Excel, застосовані методи не відповідають поставленим завданням.

Контрольна робота студента оцінюється:

Бали за змістовий модуль 1	Бали за змістовий модуль 2	Пояснення	
		Теоретичне питання	Практичне завдання
16-21	16-20	Правильно надано відповіді на теоретичні питання Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Правильно виконано практичне завдання. Застосовані знання і вміння до виконання конкретних практичних завдань з курсу «Екології людини».
11-15	11-15	Відповіді майже на всі питання контрольної роботи, але зустрічаються незначні неточності. Продемонстровано якісний рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Наявні помилки у застосуванні знань і вмінь до виконання конкретних практичних завдань з курсу «Екології людини».
6-10	6-10	Відповіді надано більш наполовину питань письмової роботи, але є помилки. Продемонстровано задовільний рівень володіння матеріалом для вирішення поставлених питань теоретичної частини.	Застосовані знання і вміння не відповідають правильному виконанню конкретних практичних завдань з курсу «Екології людини».
0-5	0-5	Продемонстровано майже повну відсутність володіння матеріалом або є серйозні	Конкретне практичне завдання з курсу «Екології людини» не виконано або виконано не

		помилки щодо вирішення поставлених питань теоретичної частини.	правильно.
--	--	--	------------

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична з двох оцінок за змістовими модулями.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності. При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються на наступному занятті шляхом додаткового опитуванням або тестування за темою пропущеного заняття.

За відсутності документів, що підтверджують поважність причин пропуску занять, вважається, що пропуск занять здійснено без поважних причин.

Відпрацювання лекцій відбувається шляхом надання студентом конспекту за темою лекції, розбірливим почерком, обсягом не більше 10 сторінок лекційного зошита, і проведення співбесіди за темою пропущеної лекції.

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини виконується в повному обсязі (година за годину), але не більше 4 годин за день у робочі дні та не більше 8 годин на день у вільний від навчання час, і у визначений термін відпрацьовань пропущених занять відповідно до розкладу консультацій на кафедрі екології та охорони навколишнього середовища.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у Придніпровській державній академії будівництва та архітектури.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Василенко І.А., Трус І.М., Півоваров О.А., Фролова Л.А. Екологія людини / І.А. Василенко, І.М. Трус, О.А. Півоваров, Л.А. Фролова – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 183 с.
2. Залеський І.І. Екологія людини: підручник / І.І. Залеський, М.О. Клименко – Рівне, 2013. – 385 с.
3. Некос А. Н., Багрова Л. О., Клименко М. О. Екологія людини: Підручник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 346 с.
4. Петрук В.Г. Екологія людини. Ч.1: навчальний посібник / В.Г. Петрук, П.М. Турчик, О.О. Бобко. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 148 с.
5. Соломенко Л. І. Екологія людини [текст]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 120 с.
6. Кириєнко Т. В. Екологія людини: курс лекцій – Вінниця: ПП «Друкарня «Твори»», 2015 – 184 с.

Допоміжна

1. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт з курсу «Екологія людини» для студентів ступеня бакалавра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Спільник Н. В. - Дніпро: ПДАБА. – 2019. – 6 с.
2. Загальна екологія : підруч. для студ. вищих навч. закл. / В.П. Кучерявий. – Львів : Світ, 2010. – 520 с.
3. Малимон С. С. Основи екології - Видавництво Нова книга - 237 с.
4. Худоба В. Екологія : навч.-метод. посіб. / Володимир Худоба, Юлія Чикайло. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 92 с.
5. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017. – 267 с.
6. Медична біологія / За ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. Підручник. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. - 656 с.
7. Хаєцький Г. С. Екологія людини: Курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів / Г. С. Хаєцький. – Вінниця: ФОП «Корзун Д.Ю.», 2014. – 306 с.
8. Основи екології: Підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2005. – 408 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Василенко І.А., Трус І.М., Півоваров О.А., Фролова Л.А. Екологія людини / І.А. Василенко, І.М. Трус, О.А. Півоваров, Л.А. Фролова – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 183 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/ycxz9359>
2. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Соломенко Л. І. Екологія людини [текст]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 120 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/mbpsssf>
3. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт з курсу «Екологія людини» для студентів ступеня бакалавра спеціальності 101 «Екологія» денної та заочної форм навчання / Укладач: Спільник Н. В. - Дніпро: ПДАБА. – 2019. – 6 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tinyurl.com/2p8mtxsx>
4. Законодавство України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

5. Міністерство розвитку громад та територій України - [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: <https://www.minregion.gov.ua/>

Розробник(и) _____ (підпис) (Наталія ТКАЧ)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) (Олена ТИМОШЕНКО)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
екології та охорони навколишнього середовища
(назва кафедри)

Протокол від «22» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Тетяна ЯКОВИШИНА)